

ที่ กต ๐๕๐๒/ว.๑๖๕๓

กระทรวงการต่างประเทศ

ถนนศรีอยุธยา กทม ๑๐๕๐๐

กันยายน ๒๕๖๗

เรื่อง ข้อมูลการบริหารจัดการขยะของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี

เรียน ประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

ด้วยกรมยุโรปได้รับรายงานจากสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงเบอร์ลิน แจ้งข้อมูลเกี่ยวกับองค์ความรู้ และแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการขยะของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี โดยสรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

๑. ภาพรวมของการบริหารจัดการขยะในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี

สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีมีกฎหมายควบคุมการบริหารจัดการขยะทั้งระดับสหพันธรัฐ ระดับรัฐ และระดับเทศบาล โดยรัฐต่าง ๆ ในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีสามารถออกกฎหมายหรือข้อบังคับเพิ่มเติมได้ หากเนื้อหากฎหมายและข้อบังคับนั้นยังไม่มีบัญญัติไว้ในกฎหมายระดับสหพันธรัฐ ทั้งนี้ เยอรมนีได้บังคับใช้กฎหมายเศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy Act: KrWG) เป็นกฎหมายหลักในการควบคุมการบริหารจัดการขยะ โดยมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๕ และแก้ไขเพิ่มเติม ๑ มกราคม ๒๕๖๗ นอกจากนี้ตัวกฎหมาย KrWG แล้ว ยังมีกฎหมายและข้อกำหนด (Ordinance) อื่น ๆ ที่ใช้ควบคุมการบริหารจัดการขยะ

๒. การบริหารจัดการขยะของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี

๒.๑ ภาคครัวเรือน และสถานประกอบการเชิงพาณิชย์ขนาดเล็ก กฎหมายระดับรัฐ (Landesrecht) กำหนดให้เทศบาลมีหน้าที่ควบคุมการกำจัดขยะครัวเรือน สามารถมอบให้เอกชนเป็นผู้ดำเนินการได้ โดยเทศบาลจะออกปฏิทินขยะที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการเก็บขยะแต่ละพื้นที่ที่มีการจัดการ ซึ่งประกอบด้วย

๒.๑.๑ การแยกขยะ กฎหมาย KrWG (ฉบับแก้ไข) กำหนดให้ครัวเรือนต้องแยกประเภทขยะที่ทิ้งให้ถูกต้อง โดยแบ่งออกเป็น (๑) ถังขยะกระดาษ (สีฟ้า) สำหรับทิ้งกระดาษ กล่องกระดาษ และกระดาษแข็ง (กระดาษขอบนม และกระดาษใบเสร็จต้องทิ้งในถังขยะมูลฝอย) (๒) ถังขยะพลาสติก (สีเหลือง หรือถุงพลาสติกสีเหลือง) สำหรับทิ้งบรรจุภัณฑ์พลาสติก กระป๋องอาหารที่ทำจากโลหะ หรือวัสดุที่ทำจากพลาสติก (๓) ถังขยะอินทรีย์ (สีเขียว) สำหรับทิ้งขยะที่ย่อยสลายได้ เช่น เศษอาหารที่ปรุงแล้ว เศษพืช และกากกาแฟ เป็นต้น (๔) ถังขยะสำหรับขวดแก้วซึ่งต้องทิ้งแยกตามประเภทของสีขวด ได้แก่ ขวดใส ขวดสีเขียว และขวดสีน้ำตาล และ (๕) ถังขยะมูลฝอย (สีดำ) ทั้งนี้ ขยะประเภทเฟอร์นิเจอร์ขนาดใหญ่ เช่น ตู้ เตียง ที่นอน พรม ตู้เย็น ที่ไม่ใช้แล้ว สามารถนำไปทิ้งยังโรงทิ้งขยะของบริษัทกำจัดขยะได้ นอกจากนี้ เทศบาลต่าง ๆ มีหน้าที่จัดหาพื้นที่ตั้งถังขยะรวบรวมเสื้อผ้าเก่า และรองเท้าเก่าเพื่อนำไปบริจาค

๒.๑.๒ การรีไซเคิลขยะ กฎหมายบรรจุภัณฑ์ (Packaging Act) กำหนดให้ (๑) บรรจุภัณฑ์ที่ทำจากกระดาษ กระดาษแข็ง ต้องนำไปรีไซเคิลอย่างน้อยร้อยละ ๘๕ โดยตั้งแต่ปี ๒๕๖๕ ได้ปรับเพิ่มเป็นร้อยละ ๙๐ (๒) บรรจุภัณฑ์ที่ทำจากพลาสติกอย่างน้อยร้อยละ ๖๓ ต้องนำไปรีไซเคิล (ตามกฎหมายของสหภาพยุโรป) กำหนดให้ภายในปี ๒๕๗๓ ขยะพลาสติกอย่างน้อยร้อยละ ๕๕ ต้องนำไปรีไซเคิล (๓) บรรจุภัณฑ์ประเภทอลูมิเนียม และแก้ว ต้องนำไปรีไซเคิลอย่างน้อยร้อยละ ๙๐ ทั้งนี้ ขยะอินทรีย์ (Bio) ในเยอรมนี จะถูกนำไปทำปุ๋ยหมัก หรือนำไปหมักเป็นก๊าซชีวภาพ

/๒.๑.๓ การกำจัด ...

๒.๑.๓ การกำจัดขยะ ขยะมูลฝอยและขยะที่ไม่สามารถนำไปรีไซเคิลได้จะถูกนำไปเผาเพื่อใช้เป็นพลังงานทำความร้อน โดยขยะส่วนน้อยในเยอรมนีจะถูกนำไปฝังกลบ

๒.๒ ภาควิชาอุตสาหกรรม กรุงเบอร์ลินมีมาตรการบริหารจัดการขยะที่สำคัญ ดังนี้

๒.๒.๑ อุตสาหกรรมยานยนต์ กำหนดให้บริษัทผู้ผลิตยานยนต์ต้องรับคืนยานยนต์ที่ไม่อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้หรือไม่ผ่านการตรวจสอบมาตรฐานจากผู้ถือครองคนสุดท้าย ยกเว้นยานยนต์ที่ไม่ได้จดทะเบียนในเยอรมนี และที่จดทะเบียนภายในสหภาพยุโรปน้อยกว่า ๑ เดือนก่อนที่จะไม่สามารถใช้งานได้

๒.๒.๒ อุตสาหกรรมอุปกรณ์ไฟฟ้า และอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ใช้กฎหมาย ElektroG3 ฉบับที่แก้ไขล่าสุด (มีผลบังคับใช้เมื่อ ๑ มกราคม ๒๕๖๕) กำหนดให้ร้านค้าที่มีพื้นที่ ๘๐๐ ตารางเมตรขึ้นไป ที่จำหน่ายอุปกรณ์ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ต้องบริการรับคืนอุปกรณ์ฯ ขนาดเล็กความยาวไม่เกิน ๒๕ ซม. ที่ชำรุดหรือหมดอายุใช้งานโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ทั้งนี้ อุปกรณ์ฯ ขนาดใหญ่สามารถคืนได้ตามจุดทิ้งที่เทศบาลกำหนด

๒.๒.๓ อุตสาหกรรมประเภทเครื่องดื่ม กฎหมายบรรจุภัณฑ์ (Packaging Act: VerpackG) กำหนดให้ใช้ระบบมัดจำคืนเงินบรรจุภัณฑ์ โดยบริษัทผู้ผลิตเครื่องดื่มประเภทขวดและกระป๋องที่ใช้แล้วทิ้ง ต้องระบุตราสัญลักษณ์ (โลโก้) คืนบรรจุภัณฑ์ให้ชัดเจน และผู้ค้าปลีกบรรจุภัณฑ์มีหน้าที่ต้องรับคืนบรรจุภัณฑ์จากผู้ซื้อภายใต้ระบบเงินมัดจำ ทั้งนี้ เมื่อวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๗ ได้มีการขยายระบบการจ่ายเงินมัดจำไปยังบรรจุภัณฑ์ประเภทนมกล่อง

๒.๓ ภาควิชาการเกษตร รัฐต่าง ๆ ของเยอรมนี มีการออกกฎหมายเกี่ยวกับการกำจัดขยะในภาควิชาการเกษตรเป็นของตนเอง โดยรัฐเบอร์ลินกับรัฐบรันเดินบวร์คมีมาตรการจัดการขยะภาควิชาการเกษตรร่วมกัน ดังนี้

๒.๓.๑ การเผาขยะในพื้นที่ทำการเกษตร สามารถทำได้หากได้รับใบอนุญาตจากหน่วยงานที่รับผิดชอบ โดยจะได้รับอนุญาตหากขยะดังกล่าวไม่สามารถนำไปรีไซเคิลได้ และการเผาขยะต้องไม่สร้างความเดือดร้อนและความรำคาญให้กับบริเวณใกล้เคียง

๒.๓.๒ การเผาเศษพืชทางการเกษตร ห้ามดำเนินการในบริเวณที่มีสภาพแห้งแล้งมาเป็นเวลานานหรือพื้นที่ที่มีการเตือนภัยไฟป่า มีลมแรง และมีความชื้นสูง เนื่องจากจะเกิดควันไฟมากเกินไป ทั้งนี้ ในทางปฏิบัติ เศษพืชจากการทำการเกษตร เช่น ชังข้าว ข้าวโพด ต้น Raps (ใช้ผลิตน้ำมันพืช) ส่วนใหญ่จะถูกนำไปใช้เป็นอาหารสัตว์ นำไปเป็นวัสดุตั้งต้นในการผลิตสารเคมี ทำปุ๋ยหมัก ทำวัสดุรองพื้น และผลิตก๊าซชีวภาพ

๓. ยุทธศาสตร์การกำจัดขยะให้เป็นศูนย์ของรัฐเบอร์ลิน (ปี ๒๕๖๓ - ๒๕๗๓) ได้กำหนดแนวทางเสริมสร้างเศรษฐกิจหมุนเวียนที่ทันสมัย ลดจำนวนขยะ และการรีไซเคิลขยะ โดยมีโครงการต่าง ๆ ที่น่าสนใจ ดังนี้

๓.๑ โครงการ “Too good to go” ดำเนินการพัฒนาแอปพลิเคชันร้านอาหารที่ลดราคา ก่อนเวลาใกล้ปิดร้านเพื่อลดปริมาณขยะที่เหลือจากอุตสาหกรรมประเภทจัดเลี้ยง

๓.๒ โครงการ “SirPlus Rettermarkt” เป็นการเสนอตลาดขายอาหารที่เพิ่งหมดอายุ แต่ยังคงรับประทานได้ในราคาถูก โดยขณะนี้ตลาด ๓ แห่งในกรุงเบอร์ลินที่ให้บริการ

๓.๓ โครงการ “Green me” ของบริษัท Green me Berlin GmbH ที่แยกตัวมาจากมหาวิทยาลัยฮุมโบลด์ท์ (Humboldt University) โดยบริษัทได้นำกากโกโก้มาผลิตปุ๋ย

๓.๔ โครงการ “Repair Cafes” ของรัฐบาลรัฐเบอร์ลินร่วมกับบริษัท Berliner Stadtreinigungsbetrieb (BSR) ซึ่งเป็นบริษัทดำเนินการเก็บขยะและรีไซเคิลขยะ จัดตั้งกลุ่ม Zero Waste Agentur โดยให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการลดขยะโดยมีผู้เชี่ยวชาญแนะนำวิธีการซ่อมแซมอุปกรณ์ที่ชำรุดแล้วด้วยตนเองแทนการทิ้งแล้วซื้อใหม่

๓.๕ การรณรงค์ลดขยะในการจัดงานสาธารณะขนาดใหญ่ (Abfallarme-Großveranstaltungen) จัดทำคู่มือแนะนำและมาตรการการจัดงาน เช่น การกำหนดให้ใช้ภาชนะแบบใช้ซ้ำแทนการใช้ภาชนะแบบใช้ครั้งเดียว (single use) โดยใช้ระบบมัดจำ การลดหรืองดการใช้สื่อโฆษณาแบบกระดาษโดยส่งเสริมการใช้สื่อดิจิทัล การให้บริการถึงแยกประเภทขยะในบริเวณพื้นที่จัดงาน และการทำรายงานปริมาณขยะจากการจัดงาน เป็นต้น

๔. ข้อมูลเพิ่มเติม

๔.๑ กฎหมายบรรจุกัญฉั กำหนดให้ร้านอาหารและผู้ประกอบการจัดเลี้ยงต้องให้บริการภาชนะประเภทใช้ซ้ำ ยกเว้นร้านค้าที่มีพื้นที่ให้บริการขายไม่เกิน ๘๐ ตารางเมตร และมีพนักงานไม่เกิน ๕ คน

๔.๒ กฎหมายของสหภาพยุโรป กำหนดให้ประเทศสมาชิกต้องรีไซเคิลขยะบรรจุกัญฉั (ทุกประเภท) อย่างน้อยร้อยละ ๖๕ และร้อยละ ๗๐ ภายในปี ๒๕๖๘ และปี ๒๕๗๓ ตามลำดับ ทั้งนี้ ข้อมูลของสำนักงานสถิติแห่งชาติระบุว่า เยอรมนีมีขยะบรรจุกัญฉัมากเป็นอันดับ ๒ ของสหภาพยุโรป (๒๓๗ กิโลกรัมต่อคน) รองจากไอร์แลนด์ อย่างไรก็ตาม เยอรมนีสามารถรีไซเคิลขยะในปี ๒๕๖๗ ได้ร้อยละ ๖๗.๙ (มากกว่าที่สหภาพยุโรปกำหนด) โดยประเทศในสหภาพยุโรปที่มีการรีไซเคิลขยะมากที่สุดคือเบลเยียม และประเทศที่มีการรีไซเคิลขยะน้อยสุดคือมอลตา จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณาใช้ประโยชน์ในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นางครองชนิษฐ รัชัษัเจริณ)
อธิบดีกรมยุโรป

กรมยุโรป
กองยุโรปกลาง
โทร. ๐ ๒๒๐๓ ๕๐๐๐ ต่อ ๑๓๑๒๑
โทรสาร ๐ ๒๖๔๓ ๕๑๔๑